

4. การพัฒนากรอบการทำงานของกลุ่มองค์กรชุมชนป่าต้นน้ำเทือกเขาบรรทัด

สืบเนื่องจากการจัดสัมมนา “ความเข้มแข็งของประชาสังคมกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคใต้” ที่ได้ดำเนินการไปเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2546 ณ ลานประชุมวัดตะโหมด ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง นั้น ผู้นำและตัวแทนกลุ่มและองค์กรชาวบ้านจาก 4 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ตรัง พัทลุง สงขลา และสตูล ที่เข้าร่วมสัมมนาในครั้งนั้น ต้องการให้มีโอกาสกลับมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และหารือร่วมกันถึงความเป็นไปได้ของการขยายผลในลักษณะของการสร้างเครือข่ายที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนั้น จึงจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้นำหรือแกนนำสำคัญของกลุ่มและองค์กรชาวบ้านที่เคยเข้าร่วมสัมมนาเมื่อครั้งที่แล้ว มาร่วมกันกำหนดกรอบการดำเนินงานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มองค์กรชุมชนเทือกเขาบรรทัด ณ ห้องประชุม 215 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม - 1 พฤศจิกายน 2546

ผู้ที่เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 19 คน ซึ่งมีตัวแทนจากองค์กรชุมชนในพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัด โดยมีประเด็นอภิปรายและหารือร่วมกันเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือและกรอบการทำงานร่วมกัน ซึ่งพอสรุปได้ 2 ประเด็นหลักๆ คือ

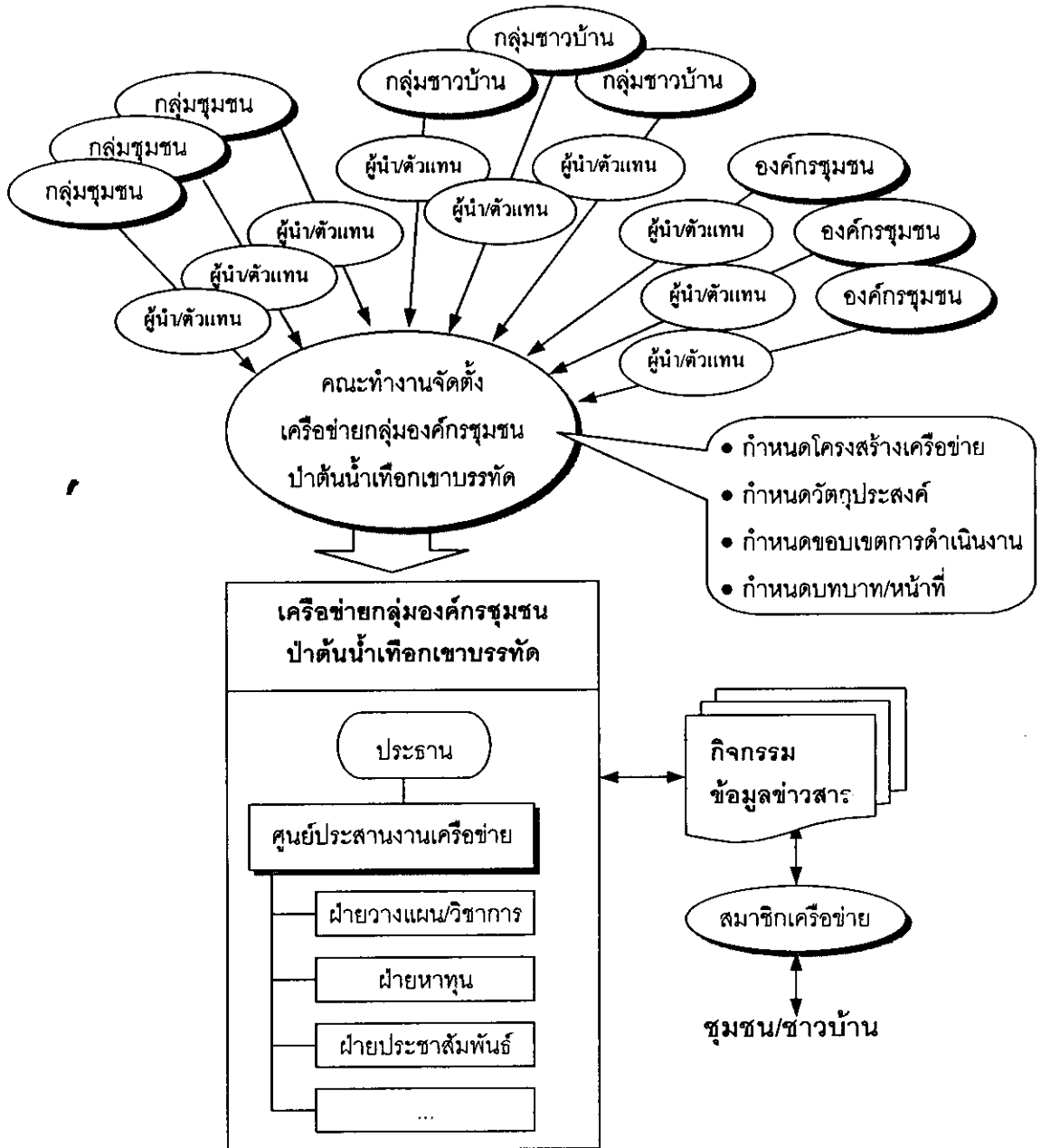
4.1 รูปแบบความร่วมมือ

ที่ประชุมมีความเห็นพ้องกันว่า ลักษณะความร่วมมือของกลุ่มชุมชนในแต่ละพื้นที่ควรจะให้มีการจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มองค์กรชุมชนรักษาป่าต้นน้ำเทือกเขาบรรทัด ขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนแถบเทือกเขาบรรทัดและเป็นการสร้างสิทธิชุมชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่ที่ประชุมยังไม่สามารถตกลงกันได้ชัดเจน ในชื่อเรียกว่าควรจะเป็น “เครือข่าย” หรือ “กลุ่ม” ที่ประชุมได้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวางถึงแนวทางการทำงานของเครือข่ายที่อาจจะเริ่มด้วยการให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์และติดต่อประสานกับผู้แทนของกลุ่มชุมชนอื่นๆ ในแถบเทือกเขาบรรทัด เพื่อหาแนวร่วมเพิ่มเติมของเครือข่ายให้มากที่สุด แล้วจึงค่อยประชุมร่วมกันอีกครั้งเพื่อมีฉันทานุมติในการกำหนดชื่อเรียกเครือข่ายหรือกลุ่ม และกำหนดภาระหน้าที่ขององค์กรและผู้ประสานงานที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย อย่างไรก็ตามที่ประชุมได้มีแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงสร้างเครือข่ายดังแสดงในแผนภูมิ 4.1 โดยเครือข่ายนี้มีวิธีการดำเนินงานคือ

1. ช่วยดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
2. ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่แถบเทือกเขาบรรทัด
3. เพื่อรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ให้เข้าระบบเพื่อสะดวกในการแก้ปัญหา เช่น ด้านกฎหมาย องค์กรที่เกี่ยวข้อง และสถานการณ์ความเคลื่อนไหวในแวดวงหรือในพื้นที่ เป็นต้น
4. สร้างความร่วมมือเพื่อการหนุนช่วยซึ่งกันและกัน
5. จัดหาทรัพยากรส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร

และในขั้นตอนนี้ เพื่อให้การดำเนินงานมีความเป็นไปได้อย่างมากที่สุด ที่ประชุมได้เสนอให้มีการกำหนดคณะทำงานซึ่งประกอบด้วย 2 ฝ่ายหลัก ๆ คือ ฝ่ายวางแผน และฝ่ายวิชาการ โดยมีผู้ประสานงานไม่เป็นทางการจากตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชนตะโหนด จังหวัดพัทลุง

แผนภูมิ 4.1 แนวคิดโครงสร้างเครือข่าย

4.2 กรอบการทำงานร่วมกัน

สำหรับการกำหนดขอบเขตการทำงาน ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่การดำเนินงาน เป็น 2 แนวทาง คือ

1. เริ่มจากการรวมกลุ่มจากพื้นที่เล็กๆ ก่อนจึงค่อยขยายพื้นที่ภายหลัง หรือ
2. กำหนดพื้นที่ใหญ่ แล้วค่อยทำทีละส่วน

ส่วนการดำเนินงาน อาจดำเนินการได้โดย

1. กำหนดกลุ่มในพื้นที่ที่มีปัญหาร่วมกันหรือมีปัญหาค้ำยคลึงกัน
2. กำหนดกลุ่มในพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศและทรัพยากรคล้ายๆ กัน
3. กำหนดกลุ่มในพื้นที่มีศักยภาพความร่วมมือของคนในชุมชนสูง